

Nyhetsbrev för skolschackklubbar

Nummer 1 2011 Redaktör Jesper Hall, jesper.hall@schack.se

Schack är kul – Schack är utvecklande – Schack är för alla

Schack i skolan - hur allting började

År 2007 blev jag ansvarig för Schack4an i Sveriges Schackförbund. Schack4an är världens största tävling som varje år lär 20 000 barn att spela schack runt om i Sverige. Schack4an är i första hand ett socialt projekt med målet att skapa en bra klassgemenskap, men snart började barn, pedagoger och rektorer höra av sig till mig för att förklara att schack var något man ville använda mer i klassrummen. Visst var Schack4an ett socialt projekt, men schack i sig hade så många positiva egenskaper för barnen att det borde användas som ett pedagogiskt verktyg.

Jag började samla vittnesmål om vilka positiva effekter schack har på barnen. Först och främst var det de integrerande faktorerna som uppskattades: att **alla** kan vara med, att tjejer, killar, barn i olika åldrar, barn med sen fysisk utveckling, handikappade, minoriteter ... **alla** kan spela schack på lika villkor. Bredvid detta menade många att schack stimulerade barnens koncentrationsförmåga och matematiska tänkande.

Min utgångspunkt för att utveckla schack till ett pedagogiskt verktyg var att "det är lättare att lära en pedagog schack, än att

lära en schackspelare pedagogik". Orsaken till denna utgångspunkt är att de allra färskaste nybörjarna i första hand behöver en god social miljö. Barnet måste bli omtyckt även om det misslyckas och det måste bli sett varje gång. Det viktigaste för en schackledare för nybörjare är således inte schackkunskaperna, utan att han eller hon är bra med barnen.

Hösten 2009 blev Lund det första försöksområdet. Tillsammans med pedagogikprofessor Lars Holmstrand och Schack4ans projektledare Per Hultin höll jag en kurs i schackinstruktion för pedagoger.

Fjorton personer gick kursen, och fyra skolschackklubbar bildades därefter. Snart insåg jag att för att projektet skulle fungera krävdes det ett nytt instruktionsmaterial skrivet specifikt för pedagoger, med mindre kunskaper

i schack. Det var något som det inte gick att göra på ideell basis, och våren 2010 anställdes jag som riksinstruktör i Sveriges Schackförbund, med uppdrag att utveckla Schack i skolan. Och därmed var projektet igång ...

Jesper Hall, riksinstruktör Sveriges Schackförbund

Kalendern

Mars-April

Runt om i landet pågår kommun- och distriktstävlingar i Schack4an.

Maj

21 Schack4anfinal i Globen

Juli

16-24 SM i schack i Västerås (med tävlingen Schack-4anmästaren): <http://www.schack.se>

Om Schack i skolan

- Schack i skolan drivs av Sveriges Schackförbund.
- Schack i skolan utbildar skolans pedagoger i schackinstruktion.
- Schack i skolan skänker schackspel och ett pedagogiskt instruktionsmaterial till skolor som startar en skolschackklubb.
- Vid årsskiftet hade ungefär femtio skolschackklubbar bildats och 164 pedagoger utbildats genom projektet Schack i skolan.

Vill du prenumerera på detta nyhetsbrev eller har du idéer om vad det bör innehålla?

Kontakta jesper.hall@schack.se

Träningsstipset

Barn tycker att det allra roligaste är att spela schack. Att undervisa i schack kan således vara oerhört enkelt, för sätter ledaren bara fram schackbräden så underhåller barnen sig själva!

För att stimulera barnens schackspelande är schackledares kanske viktigaste kunskap förmågan att organisera spelet. Här kommer två bra knep.

Tom och Jerry

De allra färskaste nybörjarna kan få spela ”fria partier”, mot vem de vill. Men ganska snart kan det vara dags för ledaren att styra vilka som möts. Ett naturligt sätt att göra detta är att efter varje rond para ihop vinnarna, och att para ihop förlorarna.

Det är dock inte så kul att bli utpekad som förlorare, och därför kan ledaren använda sig av en omskrivning. Alla som vinner sitt parti blir Tom, alla som förlorar blir Jerry. (Givetvis kan man lika gärna använda sig av Piff och Puff, Bill och Bull eller något liknande).

Efter varje rond frågar ledaren vilka som blev Tom och parar ihop dessa, därefter parar man ihop dem som blev Jerry.

Avdömning av partier

Ett problem när schackspelandet ska organiseras är att vissa partier är slut på några sekunder, och vissa partier kan hålla på nästan hur länge som helst. Hur gör man då?

För att få en jämn rytm på ronderna kan ledaren döma av partierna efter en på förhand bestämd tid, t.ex. efter tio minuter. Ledaren ber helt enkelt alla som inte är klara att sluta spela efter tio minuter, och räknar därefter ut vem som leder på poäng i respektive parti. Jag brukar likna det hela vid boxning där man kan vinna på knockout (schackmatt) eller på poäng.

I schack har pjäserna följande värde: Kungen har inget värde, eftersom spelet står och faller med den. Damen är värd 9 poäng, tornet är värt 5 poäng, löparen är värd 3 poäng, springaren är värd 3 poäng och bonden är värd 1 poäng.

Om en spelare leder med 5 poäng eller mer när ledaren bryter partiet har han eller hon vunnit. Skiljer det mindre blir partiet oavgjort. En tips är att alltid räkna pjäserna på brädet, och inte de slagna som står bredvid, eftersom pjäser från flera partier lätt blandas ihop. Är det många pjäser kvar på brädet kan man använda sig av ”kvittning”. ”Jag tar bort tre poäng från mig, om du tar bort lika många poäng för dig.” osv. När det inte går att kvitta längre är det lätt att se vem som leder.

Skaffa ett uteschack!

Ett uteschack med stora schackpjäser är en populär attraktion på rasterna. Enklast är att måla upp ett schackbräde på asfalt som de sandfyllda plastpjäserna går på. Svenska Schackbutiken har tagit fram ett specialerbjudande till skolor som har bildat skolschackklubb: 3 600 kr exklusive moms.

Ring 031-24 47 14 eller mejla: order@schackbutiken.com

Foto: Hossein Karbassi

Mål

Att etablera schack som ett pedagogiskt verktyg på Sveriges skolor

Motto

Schack i skolan – ett modernt pedagogiskt verktyg

Kärnvärden

*Schack är kul!
Schack är utvecklande!
Schack är för alla!*